

תורתך שאלתי

עיון בפרשת השבוע בדרך שאלות ותשובות
גליון מס' 244 - לפרשת חוקת תשפ"ו

חטאם של משה ואהרן

יֵעַן לֹא הָאֲמִנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי
לְעֵינַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תָבִיאוּ
אֶת הַקֹּהֶל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ (כ, יב)

מה ביאור חטאם של משה ואהרן?

רש"י: שלא דיברו אל הסלע. אילו היו מדברים אל הסלע, היו רואים בנ"י שיוצא מים מהסלע והיו אומרים לעצמם: מה סלע זה שאינו מדבר ואינו שומע ואינו צריך לפרנסה ובכל זאת עושה מה שאומר לו הקב"ה, ק"ו לגבינו. אולם משה ואהרן לא דיברו אל הסלע, אלא היכו אותו ומנעו קידוש ה' גדול.

בכור שור: הקב"ה אמר להם: 'ודברתם אל הסלע לעיניהם', שהיו אמורים כולם לראות שהמים הגיעו מהקב"ה. אולם הם לא דקדקו בלשונם, ולכן לא באו המים בהכאה הראשונה.

רבינו חננאל: שאמרו 'המן הסלע הזה נוציא לכם מים', וראוי היה שיאמרו: 'יוציא ה' לכם מים', כפי שאמרו (שמות טז, ח) 'בתת ה' לכם בערב בשר לאכול...'. וכן בכל הנסים יודיעום כי ה' יעשה עמהם להפליא. יתכן שחשבו העם שמשה ואהרן בחכמתם הוציאו להם מים מן הסלע הזה, ועל כך אמר הקב"ה: 'לא קדשתם אותי' (דברים לב, נא).

רמב"ם: (שמונה פרקים) משה נטה לצד הרגזנות שאמר 'שמעו נא המורים' ועל כך דקדק איתו הקב"ה, שאסור לאדם כמוהו לכעוס לפני בנ"י כשלא ראוי בו הכעס, משום חילול השם, שהרי מתנועותיו ומדבריו כולם למדו.

בני ישראל - כל העדה

וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה (כ, א)

מאחר שכתבה התורה 'בני ישראל', מדוע כתבה בהמשך גם 'כל העדה'?

רש"י: ללמדנו שהגיעו עדה שלמה, שכבר מתו מתי מדבר ואלו פרשו לחיים.
אור החיים: כשעם ישראל נמצאים במדרגת ישרים וצדיקים הם נקראים 'בני ישראל', וחלילה כשיורדים מכך הם מכונים 'עם' או 'עדה'.

לקבלת העלון שלחו את המילה
'מעוניין' או לחצו כאן
office@shaalti.co.il 052-9453811

מלחמה בהשגחה פרטית

וַיֵּדֶר יִשְׂרָאֵל נֶדֶר לֵה' וַיֹּאמֶר... (כא, ב)

מדוע משה לא מוזכר כאן?

הנצי"ב מוולוז'ין: כיוון שמלחמה זו התנהלה בדרך הטבע ובכוח התפילה של העם (השגחה פרטית), ולא בניסים גלויים ועל-טבעיים. משה פעל במצבים שדרשו נס חריג שמעבר לכוח אנושי (כדוגמת עוג), בעוד שמלחמות טבעיות הושארו לעם עצמו.

השמחה שבנשיכת הנחש

וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נַחֲשׁ נִחֲשֶׁת... וְהָיָה אִם נִשָּׁךְ הַנָּחַשׁ אֶת אִישׁ וְהָבִיט אֶל נַחֲשׁ הַנִּחֲשֶׁת וְחָיָה (כא, ט)

המילה 'והיה' היא לשון שמחה. איזו שמחה היתה בנשיכת הנחש?

משך חכמה: גם מי שהיה חולה במחלה אחרת "מסיבה טבעית", והיה קרוב למיתה, ביצל ע"י הנחש, אם היה ננשך, והתרפא. ולכן כתוב "והיה" בלשון שמחה, ולא "ויהי".

לא מקום זרע ותאנה וגפן ורמון
ומים אין לשיתות (כ, ה)

מדוע כתבה התורה רק 5 מינים אלו (זרע כולל חיטה ושעורה), מדוע לא מנתה גם את השמן ואת הדבש?

רבי נתן גשטטנר: טעמו של המן היה 'לשד השמן וכצפיחית בדבש'. לא היה חסר להם שמן או דבש, ולכן לא התלוננו על חסרונם.

מעוניינים ברעיונות חינוכיים מפרשת השבוע?
שלחו את המילה 'רעיון' למייל
 Office@shaalti.co.il
[או לחצו כאן](#)

באר תפורה שרים

באר תפורה שרים פרוה נדיבי העם
(כא, יח)

מי חפר? השרים או נדיבי העם?

מבאר המלבי"ם ש'חפירה' היא עמוקה. 'כריה' היא מועטת. בני ישראל חשבו שהם צריכים הם לחפירה רבה כדי למצוא מים ולפיכך העמידו פועלים מקרב העם, ועל גבם העמידו 'שרים' שישגיחו עליהם. אולם "במחוקק במשענותם", ברגע שהחלו השרים לחוקק במטיהם באדמה לסמן היכן יחפרו - מיד נבעו המים החוצה.

וימת אהרן שם בראש ההר (כ, כח)

מדוע במיתת אהרן הזכירה התורה רק 'מיתה', ולא 'קבורה', כמו שנכתב במרים 'ותמת שם מרים ותקבר שם'?

שפתי כהן: משום שנפתחה לו מערה ונסגרה עליו לאחר שנכנס לתוכה. ולכן כתוב 'וימת אהרן שם בראש ההר', ולא כתוב: 'וימת שם אהרן', כפי שכתוב 'ותמת שם מרים'. כביכול הושם בראש ההר והתאוה למות שם. שמצא מטה מוצעת ונרות דולקות.

משך חכמה: משום שהראה להם הקב"ה את אהרן במיטתו, כפי שכתוב "ויראו כל העדה כי גוע אהרן".

רוצים להיערך עם רעיונות ודברי תורה לפרשת חוקת? לחצו כאן

ייעוד הנחשים השרפים

וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים וינשכו את העם (כא, ו)

מדוע שלח הקב"ה את הנחשים?

במדבר רבה (יט, כב): "מה ראה ליפרע מהם בנחשים? לפי שנחש פתח בלשון הרע תחילה ונתקלל ולא למדו ממנו. אמר הקב"ה: יבא נחש שהתחיל בלשון הרע תחילה ויפרע ממספר לשון הרע." **רש"י:** "יבא נחש שכל המינין נטעמים לו טעם אחד ויפרע מכפויי טובה, שדבר אחד משתנה להם לכמה טעמים".

המילה 'טהור' נכתבה בכתיב חסר

והזה הטהור על הטמא (יט, יט)

מדוע המילה 'טהור' נכתבה בכתיב חסר, ללא האות ו'?

רבי חיים קניבסקי: ('טעמא דקרא') משום שבפרה אין צורך שהאדם יהיה טהור לגמרי. גם טבול יום כשר בפרה, לכן כתבה התורה 'הטהור', לא מושלם.